

XXI əsrdə ölkəmizdə xeyli istedadlı, mahir tarzənlərimiz yetişib. Bu işdə həm tədrisdə qazanılan böyük uğurların, festivalların, müxtəlif baxış-müsabiqələrin, vəsaitlərin, həm də müasir texniki imkanların mühüm rolu olub.

Sənən Ayaz oğlu Əliyev 1988-ci il sentyabrın 18-də Ağdam rayonunun Qaradağlı kəndində anadan olub. Bu kəndin əhalisi əslən Qüney Azərbaycanın Qaradağlı əyalətindəndir. Ağdamda bu adda daha iki, Şuşanın aşağısındakı Qaradağlı kəndi var. Sənənin ata babası Mehbalı Həsənali oğlu Əliyev deyərmiş: "Bizim şəcərə xəttimiz Cənubi Azərbaycanın Qaradağlı əyalətinə bağlıdır. Nəsil nümayəndələrimiz bura, Qarabağa XVII əsrdə gəlib. Altı arxə dönamiz burada olub".

Tarixi mənbələrdən bizə bəllidir ki, şahlar öz ərazilərindən bəzi əyalətlərin əhalisini müəyyən səbəblərdən cənubdan şimala, şimaldan cənuba köçürürdülər. Köçürülmələr Səfəvilər və Qacarlar dövründə də olub.

Haşiyyə: "Mehbalı Əliyev (1911-2004) Böyük Vətən müharibəsi vətəni idi. O, kənd sovetinin sədri, mühasib və kolxozda briqadir işləmişdi. Zəhmətdən yorulmuş, dünyə görmüş bu müdrik insan əsl el ağsaqqalı idi".

Ayaz Mehbalı oğlu Əliyev Azərbaycan Dövlət Politexnik İnstitutunda 1973-1978-ci illərdə oxuyub və buranı qırmızı diplomla bitirib. O, hərbiçidir. Birinci Qarabağ savaşında hərbi hissə komandiri olaraq çətin, ağır, şəərəfli döyüş yolu keçərək vətənə sədəqətlə xidmət edib.

Ayaz həyat yoldaşı Bəyaz Şahmar qızı Əliyeva ilə iki oğul böyüdü. Böyük oğul Fəyazdır, ailəlidir, hüner, zəhmət adamıdır, kənddə yaşayaraq atasının təsərrüfatında çalışır.

İkinci övlad Sənən 1995-2004-cü illərdə Ayaz Abbasov adına Qaradağlı kənd orta məktəbində oxuyub. 1996-2001-ci illərdə Qaradağlı kənd uşaq musiqi məktəbinin tar sinfində təhsil alıb, burada istedadlı, çevik, fəal və ən bacarıqlı şagird kimi tanınıb. Onun musiqiyə, tar ifa etməyə, sənət öyrənməyə o qədər həvəsi vardı ki... İxtisas müəllimləri Allahyar və Mehman Haqverdiyev bu uşağın həvəsini, qavrama qabiliyyətini nəzərə alaraq onunla əlavə olaraq məşğələlərdə iştirakını təmin edirdilər. Sənən istər ümumtəhsil məktəbin, istərsə də musiqi məktəbinin ansambllarında çalır, bütün tədbirlərdə, konsertlərdə çıxış edirdi. 1997-ci ildə Azərbaycan televiziyaşinasından gəlib Sənəngilin uşaq musiqi məktəbindəki ansamblları veriliş üçün çəkib apararaq nümayiş etdirmişdilər.

Sənənin tarının kövrək səsi toylardan da gəlirdi. Oxuduğu musiqi məktəbinin müəllimləri onu Qaradağlı, qonşu Afəlli kəndində keçirilən toylara aparırdılar. Sənənin kənd toylarında çalmağı onun 14-15 yaşlarına təsadüf edirdi. Bu yaşlarda yuxusuz gecələr keçirib toy-mağardə çıxış etməyi onu bərkə-boşa salır, çətinliyə və zəhmətə alışdırırdı. Əlbəttə, biləyi daha da güclənir, barmaqları formalaşır və çalib-çəgirməyə həvəsi artırır. Məktəbli ifaçının sənətkarlarla birlikdə toyda çalmağı məclisdəkilərdə xüsusi maraq oyadırdı. Ağsaqqallar onu tərəfləyər və xeyir-dua verərdilər. Ana nənəsi Şükufə xanım (1934-2019) həmişə Sənənin tellərini siğal çəkər, üzündən, ellerindən öpər, barmaqlarını ovuşturaraq deyər: "Maşallah, göz

Ansambllardan, tədrisdən böyük sənətə doğru

deyirsiniz ey, balam ələ çəşəng tar çalır ki... Nəne sənə qurban olsun. Bəyaz, qızım, bax ha, balam hər toydan gələndə başına düz çevirir..."

Sənətə dərin həvəs, təhsil almağa maraq Sənən Əliyevi Bakıya yönləndirdi. Paytaxt şəhərdə heç yeri, heç kimi tanıyırdı. Əmisə Bakir tanınan alim idi, Sənən əmisigildə qalırdı. Burada onun yaşaması, rahatlanması, qidalanması, məşq etməsi, dərslərini hazırlaması üçün şərait vardı. S.Əliyev 2005-2009-cu illərdə Azərbaycan Milli Konservatoriyası tərkibində Musiqi Kollecinin tar sinfində yüksək göstəricilərlə oxuyaraq seçilən tələbə sayılıb. Onun ixtisas seçiminə müəllimi Şamil Mustafayev olub, ixtisas-not üzrə isə Ələkbər Ələkbərovdan dərsləndir. Kollecdə keçilən dərslər kənd uşaq musiqi məktəbindən gələn Sənənin nəzəri biliklərini və not savadını yüksəltdi. O, kolleci qırmızı diplomla bitirib.

Təhsil illəri, Bakı musiqi mühiti çoxları, yeni bizim hamımız kimi gənc Sənənə çox şey verdi, onun inkişafına və ifaçı kimi yetişməsinə təkan oldu. O, tələbə yoldaşlarına çox şübhəli və özəfəliyyət ansambllarının məşqlərinə qatılır, konsertlərdə çalmaqdan heç yorulmaz və doymazdı. Onun öz dilindən eşitdiyim: "2007-2008-ci illərdə Əhmədli kənd mede-

noşbəxtliyi üçün çalışır, ali təhsil almaşına sevinir, ifaçılığını izləyərək zövq alır və bütün uğurlarından qürurlanırdı. O, bizim ansambıl yaradıcılığımıza daim izlər, mənə zəngləşib təşəkkür edərmiş. Beləcə Sənən gözələrimiz qarşısında əsl musiqiçi kimi yetişərək fəxrimize çevrildi".

Sənəndən eşitdiyimiz: "Təbii ki, tərbityə yükümü kənddən, evdən, ailəməzdən, valideynlərdən, böyüklərdən alıb Bakıya gəlmişəm. Ucu-bucağı görünməyən bu möhtəşəm şəhərdə hər cür, hər xasiyyətdə, böyük, kiçik adama rast gəlmişəm. Bəli, şəhər tərbityesini, davranmaq qaydalarını, insanlarla ünsiyyət qurmağı, necə yaşamağı, paklığı, saflı-

kən ə, xəstəlik, ailəlik dövrünü yaşayırdı. Vaxtilə o, virtuoz ifaçı olmuşdu. AMK-da dərslər dəyərək ific idi, Təri əyani şəkildə ifa edib tələbələrə göstərə bildirdi. Lakin tələbə ilə "izbaüz əyləşib fikirlərini sözlə izah edərək, barmaqların düzümünü, ardıcılığını, qrifdə, pərdələrin üzərində ələcək tək əlin barmaqlarını sürterek öyrətdirdi.

Sənən Əliyevin fikirlərindən: "İstər kollec, istərsə də konservatoriyada ixtisas müəllimləri sarıdan bəxtim gətirmişdi. Mənim bu yerə gəlib çatmağımda belə müəllimlərin xüsusi əməyi olub".

2013-cü ilin martında Sənən Əliyev, xanəndə Çingiz İbişov və

ğı, düzlüyü, müəllimin necə olmasını, təmənnəsiz iş görməyi, bütünlükdə musiqi mühitini mənə Əhsən Rəhmanlı anlatdı və sənət tərbityesini öyrətdi. Sənət işlətməkdə, pedaqoji işdə, tələbələrə münasibət qurmaqda onu özümə nümunə bildi-şəm. Haqlı və səmimi olaraq deyirəm ki, o, mənim ustadımdır".

Sənən Musiqi Kolleci illərində muğam üçlüyü tərkibində də fəaliyyətdə idi. Konsertlər, bir sıra tədbirlər gədir, düşəndə toy şənliklərində də olurdu. Üçlüyün xanəndələri kollecin muğam sinfində oxuyan tələbələr idi. Kamaça ifaçıları kollecdə bu ixtisas üzrə təhsil alanlardan-Fərid, Kəmaləddin İslamov, Elnur Salahov və Bayraməli Əliyev idi. Çalib-oxuduqları və qazandı əldə etdikləri yerlər əsasən restoranlar olurdu. Konsertlərdə isə kiçik yerlərdən başlamış, böyük tədbirlərə qədər müxtəlif məkənlərdə çıxış edirdilər.

Sənən Əliyev Bilecərdə məskunlaşan Xan Şuşinski adına Ağdam muğam-musiqi məktəbində 2009-2010-cu illərdə dərslər demişdir. O, 2010-2014-cü illərdə Azərbaycan Milli Konservatoriyasında təhsil alıb. Burada ixtisas müəllimləri əməkdar artist, professor Həmid Vəkilov (not) və əməkdar artist, dosent Elçin Həşimov (muğam) olub. Sənən hər iki müəllimdən layiqincə bəhrələndi. O, müəllimlərinin sevimli və etibarlı tələbəsi olub.

Həmid Vəkilov istər ifaçılıqda, istərsə də pedaqoji işdə böyük təcürübə sahib idi. Tərrin bütün sirlərini mənimləməmişdi. Heç bir müəllimə olmayan gizlinlər, incə sifirlər, nadir nüanslar Həmid müəllimin təcürübəsində və öyrətmək üsulunda, dərslər, təlim qaydalarında var idi. Bütün bunları istedadlı, götürmə qabiliyyəti yüksək olan Sənənə öyrətməmişdi. S.Əliyev indi də həmin akademik dərsləri xatırlayaraq ustasına rəhmət oxuyur. O, deyir: "Tarda bizə məlum olmayan nə qədər sifirlər varmı, həm də bu ixtisasın tədrisində rahat üsullar. Bax, bunlar Həmid Vəkilovun dərslərində bizə həm əyan oldu, həm beyan".

Bir anlıq təsəvvür edək ki, Həmid müəllim AMK-da dərslər deyər-

kamaça ifaçısı Elnur Novruzovla Gürcüstan Respublikasının Tbilisi və Qardabani (tarixi adı Qarayazı) qastrol səfərlərində olub.

Sənən Əliyev 2012-2017-ci illərdə H.Əliyev sarayında keçirilən "Gəncələşən muğam" layihəsində ansambıl tərkibində olub. Burada qayda belə idi, səhndə ansambllın tərkibində olan tarzənlər, kamaçənlər ayrı-ayrı xanəndələri müşayiət edirdilər. Yəni hər tar-kamaça ifaçısının müşayiət payına iki xanəndə düşürdü, bir oğlan və bir qız.

S.Əliyev 2017-ci ildə Güney Azərbaycanı Ərdəbil şəhərində qastrol səfərində olaraq ansambıl tərkibində xanəndə Elnur Zeynalovı müşayiət edib.

O, 2018-ci il iyun ayında Azərbaycan Respublikasının 100 illiyi ilə bağlı Serbiyanın Belqrad şəhərində keçirilən tədbirdə tarın sələndirib. Həyatın tərkibində kamaça ifaçısı Anar Yusubov, nağaraçılardan Anar və rəqs qrupu var idi.

Sənən Əliyev 2014-cü ildən AMK tərkibində Musiqi Kollecinin tar sinfində dərslər deyir. Onun sevimli yetirmələri əz deyil. Təhsili başa vurub sənət işlədənlər və başqa sahəyə üz tutanlar da var. Tələbələrindən iki nəfər-Elnur Şahin oğlu İsməd və Zəbiyulla Əzim oğlu Məmmədov 2020-ci ildə II Qarabağ savaşında şəhid olublar. Sənən müəllim hər dəfə onları xatırlayanda kövrək hissələr yaşamaqla bərabər, həm də böyük qürur hissi keçirir.

Sənən Əliyev 2015-ci ildə Bənovşə Zakir qızı Əliyeva ilə ailə qurub. Qızı Aylın 2016-cı dünyaya gəlib. O, məktəbdə yaxşı göstəricilərlə oxumaqdadır.

Əhsən RƏHMANLI
Sənətnəşnaslıq üzrə
fəlsəfə döktroru